

UNIVERSITAS MAGASINET

Erna og Jonas vil begge sikre de unges fremtid, men har veldig ulik stil. Norges statsministerkandidater ryddet timeplanen så vi kunne snakke om kanonball, shotting og de litt mer alvorlige tingene.

side 9-13

TEMA: **POLITIKK**

STEM!

YES FOLKENS! Det er valg. Du er trolig ganske lei nå hva? Norske medier har trykket drøye 1.912 artikler med Erna Solberg (H) og ikke mindre enn 1.746 om motkandidat Jonas Gahr Støre (AP) siden partilederdebatten åpnet Arendalsuka 14. august. I det øyeblikket dette magasinet går i trykken er det bare fem dager igjen. Vet du hva du skal stemme på? Jeg vet i hvert fall én ting. Du skal stemme.

Hva har vi egentlig fått ut av dette mediesirkuset? AP-Hadia har klatret opp på Trollpikken og viftet med det norske flagget, samtidig som hun har proklamert at «Regjeringen har manglet sprut i denne valgkampen». Vi har snakket om øyensynlig banale ting som vaffer, dusjing etter gymmen og K-en i RLE-faget i skolen. Men vi må faktisk ikke glemme alt det andre som gjemmer seg bak politikere som albuer seg frem i mediene. De jobber med politikk også, når de ikke sitter på Trollpikken og tenker på norske verdier.

Arbeiderpartiet har blant annet erklært at de vil øke skattene med 15 milliarder kroner de neste fire årene, mens Siv Jensen vil prioritere skattelette for «folk flest». Erna har nylig lagt frem tall som viser at oljeinvesteringene er på veg opp for første gang siden 2014, og hevder at Norge vil gå under med Miljøpartiet de grønne ved roret. MDG har uttrykt at de vil kaste Fremskrittspartiet ut av regjeringa, og har som reaksjon blitt sammenlignet med en vannmelon politisk – grønn utenpå og rød inni. Rødt vil utjevne ulikhetene, Venstre vil ha mer pappaperm og Krf vil faktisk gjerne bevare den K-en i det RLE-faget du hadde på barneskolen. Seriøst, de gir seg aldri.

Poenget med dette oppgullet av små og store politiske vedtak og krangler er for å understreke at det

finnes noe for ENHVER i norsk politikk. Studenter er nemlig litt for dårlige til å rusle ut av døra og stemme på valgdagen. I 2013 var valgoppslutningen blant førstegangselverne 66,5 prosent, mens oppslutningen for aldersgruppen 22 til 25 år var enda lavere. Det er ganske mange tusen unge som av en eller annen grunn ikke tar del i kanskje den mest fundamentale verdien vi har i samfunnet – demokratiet. Det er ingenting å være stolt av.

Noen lar være å stemme fordi de ønsker å ta et politisk standpunkt. Andre rett og slett fordi de ikke gidder. Visste du at Menneskerettighetserklæringen fra 1948 og Den europeiske menneskerettskonvensjon fra 1952 erklærer at stemmeretten er en menneskerettighet? Likevel er det dessverre slik at mange millioner mennesker i verden ikke får utnyttet denne rettigheten. Derfor må den ikke tas for gitt. Jeg er vanligvis ingen tilhenger av å sammenligne med det verste – men i Norge må du stemme, fordi du kan, og fordi du bør. Tygg litt på den.

Politikere lykkes kanskje ikke med å nå de unge. Landets mest sentrale politikere er ikke særlig unge, de blir eldre og eldre, og de snakker om komplekse temaer som kan være vanskelig å forstå. Men faktum er at disse temaene alle vil berøre ditt liv, på en eller annen måte. Om det er skatt, klima og miljø, sykehjemsplass til din gamle bestemor eller barnehageplass tilgjengelig mens du studerer. Du kan faktisk takke norske politikere for ganske mye, og det eneste de ber deg om er å krysse av på den lappen og putte den i bøtta i valgboden innen 11. september. For å gi deg et dytt på veien kan du få ørlite grann mer innsikt med vårt fullspekkede politiske magasin. Sett deg ned og les. Nyt det, men ikke bli sittende. Stikk og stem!

magasin@universitas.no

PORTRETET
ERNA OG JONAS
side 4 til 9

ESSAYET
**HANNAH FOR
PRESIDENT**
side 10 og 11

REPORTASJEN
UNGDOMSPOLITIKERNE
side 12 til 17

INNSIKT
**Å VELGE
BORT VALG**
side 18 og 19

**SIGNE ROSENLUND-
HAUGLID**
magasinredaktør

KRISTINA KVAMMEN
magasinfotosjef

FULL JUBEL: «Jonas Gahr Superstar!» roper AUFerne fra Oslo når Støre er på banen og spiller i cupen for hjemfylket sitt. Her lykkes han kanskje ikke i å fange ballen, men senere scorer han i straffespark til full jubel fra sidelinjen.

FOTO: ØYVIND AUKRUST

PARTILEDERNE PÅ PIKKEN

DET INGEN AV NORGES INNBYGGERE VET ER AT DEN SMUKKE PARTILEDELSEN FOR ALLE NORGES PARTIER BRUKTE EN SØNDAG AV VALGKAMPEN PÅ FOTTUR TIL LANDETS NYE HØYTSTÅENDE STOLTHET – TROLLPIKKEN.

tekst: RUNA FJELLANGER foto: KRISTINA KVAMMEN

«Jeg opplever at,» sier Jonas Gahr Støre, «det er en viss sannsynlighet, i det minste en ganske betydelig mulighet, for at vi, dette brokete følget av partiledere, for de mest betydelige, og noen mindre betydelige partier, altså dere som går her, sammen med meg, vi-et altså, ikke det store vi-et, men det lille, vi ni, om ikke så altfor lenge er fremme».

Bak dressen til Jonas Gahr Støre titter en nikkerskledd Trygve Slagsvold Vedum opp. «Se! Den kua der kjenner jeg! Det er den beste mjølkekua i hele fylket» sier han og ler så det klinger mellom fjelltoppene.

«Vi vil ha Norge på sitt beste» supplerer Erna Solberg. «Ja, det vil vi» istemmer Trine Skei Grande og Knut Arild Hareide i kor, mens Siv Jensen sprinter forbi i en

anorakk dekorert med parfymeflasker. Ordene på flaskene kan skimtes gjennom tåka: «slik bør det nære lukte». «Hei Jonas! Hei! Nå setter vi opp farta! Det er jeg som er sjefen nå!».

Ti meter bak rusler tre menn i ullgenser.

«Sånn er det, Bjørnar. Vil du være med på debatten, må du være med på dette» sier Audun Lysbakken.

«Dette er konsekvensen av at vi lar velferdsprofitører suge til seg våre skattepenger» raser Bjørnar Moxnes. «I dette området holder elvemuslingen Margaritifera margaritifera til. Den er rødlista» sier Rasmus Hansson. «Velferdsprofitøren...» mumler Bjørnar Moxnes i skjegget mens vinden uler rundt dem. Politikerne får øye på et omriss i tåka, noe stort og hardt ruver foran dem.

Fortroppen har stoppet opp. «Jeg opplever at vi, altså vi som er samlet her i dag, ikke Norge som helhet, det landet jeg snart blir statsminister for, men vi, her og nå, er fremme» observerer Jonas Gahr Støre. Foran dressen hans skimter de en stor, fallisk steinformasjon.

«Framme på pikken!» roper Siv Jensen.

«Kan me ikkje kalle det for Trolltissen?» spør Knut Arild Hareide og smiler brydd.

«Hit kommer vel også velferdsprofitøren snart» sier Bjørnar Moxnes.

«Hadde det ikke vært for kvinnelige gründere i omsorgsbransjen, så hadde det aldri blitt noe trollpikk. Det er jeg helt sikker på» sier Trine Skei Grande.

«Vi vil ha Norge på sitt beste» supplerer Erna Solberg.

«Vi også!» synger Knut Arild Hareide

og Trine Skei Grande tostemt.

Etter litt om og men kommer alle seg opp på Trollpikken. «Dette har de ikke i Sverige!» roper Siv Jensen mens hun knuffer seg frem. «Altså, ingen svenske tilstander, ikke skremme. Norge er kaldt nok som det er», sier en litt irritert Støre som har satt seg helt ytterst på pikken. «Sikkert velferdsprofitørenes skyld» mumler Bjørnar Moxnes litt lenger bak. Plutselig letter tåka, og en søyle av sol skinner rett i fjeset til en mysende Trygve Slagsvold Vedum. «Norge er tross alt blitt kåret til verdens lykkeligste land», sier Solberg med et smil og fisker opp et flagg fra tursekken. «Her Jonas, la oss gjøre som Hadia. Hun kan ikke lenger påstå at vi mangler sprut i denne valgkampen».

magasin@universitas.no

MAKTP

OM FEM DAGER TAR EN AV DEM OVER NORGES MAKTROR. STATSMINISTER-
KANDIDATENE SLAPP UNIVERSITAS INN I DEN TETTE TIMEPLANEN, FOR Å SNAKKE
OM MOTGANGEN, MAKTEN OG LIVET PÅ TOPPEN.

RATEN

ALL IN-JONAS

JONAS GAHR STØRE ER UVANLIG VELLYKKET, PRIVILEGERT OG RIK. LIKEVEL ER IKKE VESTKANTGUTTEN TILFREDS. HAN HAR SETT FOR MYE VONDT TIL Å HVILE NÅ.

tekst: **MORTEN OFTEDAL SCHWENCKE** foto: **ADRIAN NIELSEN**

– **Shot ja, det** er bra det!

Det er ekstra viktig å ta vare på helsa når det er valgkamp, konstaterer Jonas Gahr Støre, før han hiver i seg en ingefærshot han får tilbudt av sin rådgiver. Besøket i Forskningsparken er allerede en time på overtid, men rådgiveren kan berolige med at neste post på programmet utgår. Dermed er det nok av tid til å shotte med studentavisa.

– Oj, den var sterk ja. Gir sikkert effekten av en shot denne her, sier han og smiler bredt.

Den rivende smaken av ingefær er imidlertid mer enn sterk nok for statsministerkandidaten, som forteller at alkoholkonsumet hans gikk betraktelig ned etter han var helseminister.

Vil du anbefale studenter å drikke mindre altså?

– Ja, svarer han uten å nøle.

Man har ikke tid til å være fyllesyk når man lever Støres liv. Dagens besøk hos Oslo Medtech i forskningsparken er bare et av flere hundre besøk og representasjoner dette året. For tiden skal han lede valgkamp for Norges største parti, gjøre sine plikter som folkevalgt og ikke minst være ektemann, far og venn.

Mennesker med mer å tenke på finnes knapt ikke, men 57-åringen er rolig og tilstedeværende i samtalen. Folk som kjenner ham lar seg imponere av et nærmest urokkelig fokus.

– Jeg er veldig «fullt og helt» som type. Jeg går all in. Også trives sammen med andre mennesker, i situasjoner der folk kan inspirere meg, og jeg forhåpentligvis kan inspirere dem, sier han.

Man trenger ikke lete lenge før man finner at partilederens innstilling ikke bare er noe han skryter på seg. Spor etter ambisjon, fokus og gjennomføringsevne nærmest lyser ut av CV-en hans. Hvis du allerede føler deg mislykket, ikke les videre.

Det er bare å liste opp. Siden studieslutt i 1986 har prestisjejobbene kommet som perler på en snor. Han krysser av for forskerstilling ved BI og Harvard, spesialrådgiver og ekspedisjonssjef for Gro Harlem Brundtland og Torbjørn Jagland, direktør i verdens helseorganisasjon (WHO) og statssekretær og stabssjef for Jens Stoltenberg.

Etter å ha ledet Norges Røde Kors i noen år, ventet en politisk karriere som stortingsrepresentant, utenriksminister og helse- og omsorgsminister.

– Jeg har ikke planlagt hver etappe i mitt liv, men jeg har tatt de mulighetene som har dukket opp. Jeg er veldig takknemlig for det livet jeg har fått leve, alt jeg har lært og alle erfaringene jeg har fått, sier han.

Jonas Gahr Støre fra vestkanten i Oslo er en privilegert mann, det innrømmer han. Ikke bare har vinden blåst hans vei i familie- og arbeidsliv, han har også arvet flere titalls millioner kroner med opphav i familiens aksjer i ovnsprodusenten Jøtul. Det virker nesten urettferdig.

Likevel havnet han på venstresiden i politikken, der idealet er likhet, rettferdighet og solidaritet.

– For meg er det et verdispørsmål, om at et samfunn med små forskjeller er best, både for folk og for samfunnet. Av alt det som jeg har sett når jeg har reist rundt i verden i studietiden og arbeid og arbeidslivet, så er sosialdemokratiet den modellen som gir mennesker mest muligheter.

Men det er vel store forskjeller mellom deg og vanlige nordmenn, rent økonomisk i alle fall. Har du vurdert å «ta en Warren Buffet» og gi bort alle pengene dine?

– Nei, jeg har tenkt at mitt ansvar er å forvalte de pengene jeg har arvet på en ansvarlig måte. Så får vi se hva jeg skal gjøre med de etter hvert. Men det er et stykke igjen til Warren Buffet.

Det var først under masteren i statsvitenskap på eliteuniversitetet Sciences Po i Paris, det virkelige engasjementet ble vekket i Støre. Han syntes systemet i Frankrike var enveis, autoritært og alt for klassebevisst.

– Å ha innvendinger mot læreren der innebar faktisk mer risiko enn det gjorde på sjøkrigsskolen, der jeg hadde gått før. Når det blir et fryktelement involvert i å si det du mener, får man ikke det beste ut av folk, sier han.

Faglig fremstiller han derimot Universitetet som «fremragende». Tradisjonen og kunnskapen i gangene der storheter som Christian Dior, Jacques Chirac, Dominique Strauss-Kahn og Emmanuel Macron har gått, fikk han nyte godt av.

Etter endt master kom nemlig tilbudet om doktorgradsstipend på London School of Economics (LSE). Et privilegium få forunt.

Hvorfor takket du nei?

– Når professoren jeg skulle jobbe under på LSE spurte meg om jeg var helt sikker på at jeg ville vie livet mitt til academia, ble svaret nei. Jeg ville heller handle enn å analysere.

Et litt forlegent smil lurer seg frem i det han blir nødt til å presisere. Etter fire år i et avstandsforhold, var det på tide å vende nesen hjem til kjæresten og gi det et forsøk. Det ble ikke de to.

Alvoret slører over partilederen i det samtalen peiler seg bort fra det gode, og over på det vonde. Han ser bort, tar lengre pauser.

Hvis det stemmer som Francis Bacon sa, at medgang avslører lastene og motgang avslører dydene, er det mer enn Støres CV som gjør ham kvalifisert som statsminister.

Motgangen han har møtt har vært av det vonde, urettferdige og uforståelige slaget, fullt av alvor og ansvar. I 2004 ledet han Røde Kors arbeid med tsunamien. I 2008 overlevde han et bombeangrep i Kabul.

I dag går det knapt en dag uten at 22. Juli dukker opp i synsfeltet og denne dagen er intet unntak. I gangene, auditoriene og lesesalene rundt der han sitter, går livene

til flere av de overlevende fra Utøya videre. De er helt vanlige studenter, med en veldig tung skolesekk.

– Disse ungdommene har med seg erfaringer som ingen unge mennesker skal ha, men som også gjør dem spesielt sterkt utrustet for å være flotte medmennesker og ta ansvar. Etter hendelsen har de måttet ta avgjørelser med så mange følsomme og sårbare hensyn at det kunne gått feil mange ganger. Men de har vist at de hadde det i seg å gjøre det riktige, sier han.

Vi har all mulig grunn til å være stolte av Utøya-generasjonen, mener Støre. Han har jevnlig kontakt med flere av de overlevende, blant annet gjennom et litt for jevnt og evigvarende sjakkspill over nettet med en av dem.

Hva imponerer deg mest i møte de unge?

– De har en kreativitet som inspirer meg veldig - en evne til å bruke det som er rundt seg. Jeg er imponert over generasjonen som vokser opp i dette teknologiske landskapet. Jeg tror det kommer til å gjøre noe fundamentalt med måten vi tenker og er sammen på, sier han.

Blikket hans løfter seg i takt med at tematikken blir lystigere. De yngre generasjonene har flere utfordringer enn før, men er også bedre rustet, tror Støre.

For et par år siden oppsøkte han biblioteket på Sciences Po, satt seg ned i biblioteket og så seg rundt. Foran en Macbook satt en student som minnet ham om seg selv.

– Jeg tenkte hvor fundamentalt annerledes det er å studere i det universet han lever i, enn det jeg var i, sier han.

Ja for verden har gått videre, og Jonas Gahr Støre prøver å følge med i tiden. Han reiser seg, går bort til bardisken og ser ned på de 14 ingefærshotsene som er igjen i isbøtten.

– Jeg tar alle sammen!

mortensc@universitas.no

5 KJAPPE

Hva er det første du vil gjøre hvis du ikke blir statsminister?

– I dag virker den tanken fjern, men jeg vil ta ansvar og samle og lede Arbeiderpartiet til at vi vinner neste valg. Med en gang. Rett på møte!

Hva får deg til å gråte?

– Det er ganske mye, for jeg er lettrørt. alt fra å se barnebarnet mitt lære å gå, til å møte ungdom fra Utøya.

Når var sist du var full?

– I min definisjon av skikkelig full så er det veldig lenge siden, men beruset har jeg vært i litt nærmere fortid.

Hvem er ditt største forbilde?

– Her er det vanlig å komme med Nelson Mandela eller Gro Harlem Brundtland, men mitt forbilde er hun som går på jobb i helse og omsorgssektoren og hjelper andre.

IKKE FULLT SÅ TETT PÅ ERNA

ERNA SOLBERG MENER DET IKKE HAR VÆRT VANSKELIG Å VÆRE STATS-MINISTER, PÅ ET PERSONLIG PLAN. MEN «JERN-ERNA» HAR IKKE TENKT SÅ MYE PÅ HVA HUN SKAL GJØRE HVIS HØYRE TAPER VALGET.

tekst: **SIGNE ROSEN LUND-HAUGLID** foto: **ADRIAN NIELSEN**

– **Jeg bestemte** meg for at det var viktig å være meg selv lenge før jeg ble statsminister. Hvis du skal forsøke å leve opp til å være annerledes enn du er så blir det falskt, og folk vil oppdage det. Hvis du har avslappede skuldre, så tar folk det litt med avslappede skuldre.

10.mai. Universitas, akkompagnert av finsk presse, som har kommet i anledning den finske statsministeren Juha Sipiläs besøk, er losjet inn i inngangshallen til statsministerboligen i Oslo. Erna Solberg nikker «god morgen» og stiller seg øverst i den lille trappen med armene bak ryggen. Ektemannen gjennom 21 år og siviløkonom Sindre Finnes kommer opp vindeltrappen ikledd dress, og med en paraply under armen. Det silregner ute. Finnes sier noe om at han har fikset billetter til den kommende Brann-kampen, før han smiler bak brilleglassene og forsvinner ut døra. Vi venter. Det blir med ett litt pinlig stille. Så smiler Erna for seg selv og begynner å si ett og annet om middagen hos kongefamilien kvelden før. Kongeparets 80-årsjubileum ble feiret med festmiddag og fyrverkeri ved operaen i Bjørvika. Hun forsikrer alle om at det ikke ble så sent.

– Vi var vel hjemme sånn i halv ett-tiden, sier hun og humrer.

Noen andre ble visst lenger, uten at vi får vite hvem det gjelder.

På dagens agenda står en viktig frokost med vårt nordiske naboland, skyting av startskuddet på Tine-stafetten, tale under åpningen av Statkrafts årlige konferanse og ikke minst et lite møte med partiet på Stortinget etterpå. Hun diskuterer forholdet mellom Europa og Russland, Nord-Korea og USA med den finske statsministeren. Kort tid etter smiler hun på selfies med barn som har løpt Tine-stafetten ved Bislett stadion. Universitas får ikke være med i statsministerbilen mellom postene i programmet, men vi danner oss et ørlite inntrykk av hverdagen som har vært Solbergs de siste fire årene – og skal fortsette å være de neste fire årene, om hun får det som hun vil den 11. september.

Hvordan er det å gå fra å snakke om forholdene i Nord-Korea til å skyte startskudd på Tine-stafetten på under en time?

– Jeg klarer å stille meg om. Det må du gjøre. Det er mange omstillinger i løpet av dagen som statsminister, fra politiske debatter til saker som ikke er avklart. Også er det jo veldig hyggelig! sier hun og smiler mot barna som vrirler rundt henne i regnet på gressmatta inne på Bislett stadion.

– Det er ofte litt vanskeligere hvis du

kommer fra noe som er veldig gøy og skal til noe som er veldig seriøst.

Det er gått ti uker siden den grå regnværsdagen i mai, og sola skinner i den velstelte hagen bak statsministerboligen.

Så du har ingen «crazy» hendelser fra studietiden annet enn artige forelesninger og lesesalstid?...

– Altså... Festing og hyggelige ting og mye annet, jada. Jah...

Solberg nikker. På bordet er det satt frem jordbær og kaffe. Det er 21. juli og Erna er tilbake fra ferie for å forberede seg til minnemarkeringen for terroren som rammet Norge i 2011. Hun har nettopp mimret om studietiden, som ifølge henne selv besto av glade minner fra pausekroken på lesesalen ved Universitetet i Bergen – der hun tok en cand.mag med mellomfag i sosiologi og sammenlignende politikk, samt et hovedfagskurs i statsvitenskap på 80-tallet.

I skrivende stund er det publisert 114.915 artikler om Erna Solberg. De fleste begynte å dukke opp i 1996, med en ørliten peak i 2013, som naturlig nok skyldes valget og året «Jern-Erna» eller «Erna-stjerna», inntok statsministerboligen. Dama er temmelig medievan. 30 dyrebare minutter med Norges kanskje mektigste kvinne er alt Universitas har fått til å komme «tett på». Hvem er hun egentlig, «Jern-Erna»? En ting er i hvert fall sikkert, noen svært personlige minner fra studietiden er hun ikke interessert i å dele.

– Også har jeg jo opplevd ja ... jeg hadde jo Frank Aarebrot som foreleser, så jeg husker jo mange av hans forelesninger. For eksempel «Romersk hær på fremmars syv». De forelesningene var veldig morsomme. Selv om de ikke alltid var pensumsrelevante. Det mente jo han at var prinsippet, at hans forelesninger var ment for å gi en dypere innsikt.

Mindre enn en meter til venstre for henne sitter en av hennes mange informasjonsrådgivere og noterer, øyensynlig uten å følge med på hva som blir sagt. Snart er det duket for valgkamp.

– Jeg gleder meg alltid til valgkamp. Det er litt blandet ut i fra hva som blir temaene. Alle vil jo forsøke å få mest mulig plass til sine temaer og sine saker. Men det blir spennende å se hva som blir dagsorden.

Som det så pent står oppført på regjeringens hjemmesider er «Statsministeren den fremste blant regjeringsmedlemmene og har ansvar for å samordne og lede

arbeidet i regjeringen». Dama har både sin egen blogg, sin egen Instagram-konto og Twitter-konto, og en egen uautorisert biografi med den vinnende tittelen «Erna. Fra fiasko til statsminister». For mange vil si at den stormende politiske karrieren har blitt klatret i motvind.

Som datter av en konsulent og en kon-torfullmektig, og som den mellomste av tre søstre, vokste Erna opp på Kalfaret, sørøst for Bergen sentrum. Som 16-åring ble hun diagnostisert med visuelt betinget dysleksi, og skolegangen var dermed ikke problemfri. I barndomsårene var hun aktiv speider KFUK og spilte i skolekorps, og på videregående tok hun på seg verv som medlem av arbeidsutvalget til Unge Høyre. Derfra gikk det oppover.

Hva er ditt sterkeste minne fra barndommen og oppveksten?

– Jeg vet ikke om jeg har noe sånn voldsomt sterkt minne... Jeg har egentlig mest minne av å kose meg med venner i hagen og leke.

Jordbærene står urørt i sola.

– Vi spilte kanonball, inntil jentene ble for flinke. Da ble det forbudt med kanonball, for da ble de sartere jentene litt lei seg, det ble litt for harde baller for noen av dem.

Hun smiler høflig på ny. I hagen vandrer sivilkledd sikkerhetsvakter rundt med handsfree i øret.

Hvis vi går tilbake til høsten 2013, da du skjønte at du kom til å bli statsminister i fire år, hva tenkte du da det sank inn?

– Jeg tenkte først og fremst på hva vi skulle gjøre de neste dagene, og hvordan vi skulle forhandle om sakene. Sånn er jeg, jeg ser for meg de neste oppgavene.

Har du noen gang sagt noe til en journalist som du angrer skikkelig på etterpå?

– Jada, mange ganger.

Kan du komme på noen eksem ...?

– Nei, jeg kommer ikke til å fortelle om det heller. Det er mange ganger du sitter og tenker at det var teit og dumt at du sa akkurat det, fordi så vrir de og vender på det, og så bruker de det på en annen måte enn det det var ment som.

Avbrytelsen er kjapp, profesjonell.

Hva har vært det morsomste med å være statsminister i Norge?

– Det er å se at du kan gjennomføre en politikk som du har jobbet med lenge.

Hun ramser opp en rekke politiske seire den blåblå regjeringen har sikret, deriblant etter- og videreutdanning av lærere, kortere helsekøer og pakkeforløp for kreftpasienter.

– Det er viktig å tenke logistikk rundt disse spørsmålene, og skjønne at alt ikke

bare dreier seg om penger. Forskjellen på himmel og helvete er ofte fem millioner kroner. Også pleier jeg å si litt spissformulert at det partiet som har fem millioner mer er helt fantastisk, og har du fem millioner mindre så er det forferdelig dårlig. Men det går faktisk an å bruke penger på en annen måte for å få gode resultater.

Det blir fort tydelig at Erna er mer interessert i å snakke om politikk, enn å snakke om seg selv. Og store deler av 56-åringens liv har også dreid seg om nettopp det, politikken. Frem til 1989 bekledd hun en rekke verv i forskjellige filialer av Unge Høyre, og moderpartiets organisasjon, samt skolestyret og Bergen konservative studentforening. Som 28-åring kom hun inn på Stortinget fra Hordaland Høyre for første gang. En politisk sak står spesielt sterkt for kvinnen fra Vestlandets hovedstad.

– Å skape flere jobber. Grunnlaget for velferdsstaten er at folk er i jobb, og at vi har jobber i privat sektor som er i stand til å betale skatt for å finansiere offentlig sektor. Det er avgjørende. Vi er inne i en omstilling som land.

I en artikkel i Universitas fra 2014 sa du at du ville jobbe for elleve måneders studiestøtte og flere studentboliger. Samtidig sa du at du ikke kunne love noe. Er det noe du kan love studentene om du blir statsminister i fire nye år?

– Jeg pleier å si at jeg er mye flinkere på å levere enn på å love. Og det har vi gjort på begge disse tingene.

Hva har vært vanskeligst med å være statsminister?

– Det vanskeligste er jo alltid at det er mange flere ting du har lyst til å gjøre enn det du har økonomi til. Det absolutt vanskeligste har vært de to, relativt store, situasjonene som vi har vært oppe i. Den ene er oljeprisfallet, og den andre er den store migrasjons- og flyktningkrisen vi så i fjor.

Det er altså de politiske utfordringene som har preget Solbergs liv. Hun fortsetter, stemmen er lett insisterende.

– Jo, men det er de politiske sakene som er vanskeligst når du er statsminister. Det er ikke vanskelig å være statsminister. Altså, det å være statsminister betyr jo egentlig å fatte beslutninger og sørge for at du får ting gjort.

Så du identifiserer deg såpass mye med politikken?

– Det er ikke vanskelig å bo i dette huset eller reise rundt. Det som er vanskelig er å sørge for å du driver med riktig politikk på riktig tidspunkt.

Sindre Finnes kommer ut gjennom de store glassdørene og sier hei, før han forsvinner inn igjen på kjøkkenet. Ikke lenger dresskledd. Paret har fortsatt litt sommerferie.

I 2001 ble hun statsråd for første gang i Kommunal- og regionaldepartementet. Tre år senere tok hun til orde for å utvise Mulla Krekar, og fikk dermed tilnavnet «Jern-Erna». 9. mai samme år ble hun partileder. Etter et nedslående valgresultat i 2005 ble hun sentral i omleggingen av Høyres retorikk og profil. Erna ytret at hun ville snakke «mindre om milliarder og mer om mennesker» og brukte årene frem til 2009 på å snu kursen for Norges nest eldste partiorganisasjon. Flere dårlige resultater fyrte opp under diskusjonen om bergenseren burde trekke seg. Så ble det stille, og folk begynte isteden å snakke om «Erna-effekten».

Barna Ingrid og Erik er oppvokst i en relativt beskjeden stortingsleilighet i Hoffsvæien på Skøyen.

– Den mest merkbare forskjellen for familien er at du som statsminister liksom aldri kan slå av mobilen, selv om du har ferie. Resten av verden har jo ikke ferie i juli.

Hva tror du blir de viktigste politiske kampene dine barn...?

– Kommer til å kjempe? Å sikre norsk velferd i årene fremover. Så er jo spørsmålet om vi klarer å få til en god nok integreringspolitikk. Sånn at det norske samfunnet klarer å leve med mennesker med ulik bakgrunn på en god måte. Slik at vi ikke skaper utstøting og større gnisninger.

17 minutter inn i intervjuet ser det ut til at Solberg slapper av. Den insisterende tonen i stemmen er nesten borte.

– Det som har gjort meg til en god statsminister er at jeg er tålmodig. Jeg har også en viss stahet, og skifter ikke så fort retning med vinden. I tillegg har jeg et bredt kunnskapstilfang på politikk, jeg ser sammenhengene godt i et samfunn.

Opplever du at unge og studenter er nok politisk engasjert?

– Nei.

6. september. Valgkampen har vart i flere uker. Politikerne har kjempet om spalteplass, reist til Rinkeby for å undersøke «svenske tilstander» og klatret opp på Trollpikken for å vifte med norske flagg foran kameralinsene til ivrige pressefotografer. De har diskutert norske verdier og skatteutt. Kun dager tidligere har to tredjedeler av de spurte på TV2s valgmåling svart at de tror Erna Solberg får fire nye år som statsminister. Selv stilte hun opp og skjøt med pil og bue og «siktet mot himmelen» til borgerlig jubel. Det er fem dager igjen til valgdagen.

Samtidig har også Nord-Korea skutt en mellomdistanseraket over Japan og testet en ny hydrogenbombe. De militære øvelsene har skapt heftige reaksjoner fra en rekke ledere i vesten, også fra Erna.

Er du noen gang bekymret for fremtiden til barna dine og den verdenen de skal vokse opp i?

– Det er jo en mer usikker verden enn det den har vært de siste 25 årene, rent sikkerhetspolitisk. Samtidig vokste jeg opp under en tid hvor atomtrusselen også var helt overhengende. Det var kald krig. I årene fra Berlin-murens fall i 1989 og frem til 2014 har verden hatt en positiv utvikling. Jeg bekymrer meg ikke for barna mine som sådan, men jeg bekymrer meg for utviklingen i verden fremover.

Hun blir med ett alvorlig. Det har gått 31 minutter. Jordbærene står fortsatt urørt.

– Men selv om det er en større usikkerhet i verden, så tror jeg vi har så store tyngdekrefter, både når det gjelder økonomien og globaliseringens positive faktorer, som er sterke nok til å drive verden fremover, og ikke bakover, også for våre barn.

magasin@universitas.no

FEM KJAPPE

Hva er det første du vil gjøre hvis du ikke blir statsminister?

– Hehe, nei, da skal jo jeg tilbake igjen til Stortinget, men det har jeg ikke tenkt på. Ting får komme som de kommer.

Hva gjør du når du er helt alene?

– Da hører jeg på musikk eller leser. Jeg hører på en blanding av gamle sanger jeg alltid har likt, og mer moderne listepop, eller hip-hop. Mer dagsaktuelle ting, og iblant gammel Prince og musikk som man alltid kan høre på nytt igjen. Den låta til Dagny er jo veldig fin! «Wearing nothing». Også leser jeg mye krim, gjerne før jeg begynner på de litt tyngre romanene.

Hva får deg til å gråte?

– Å gråte ordentlig gjør jeg sjelden. Men jeg sipper fort og kan bli rørt av en film, eller musikk eller noe morsomt noen barn gjør. Jeg husker ikke sist gang jeg gråt ordentlig, det er lenge siden.

Når var du sist gang full?

– Altså dette er jo et definisjonsspørsmål, sant. Hva er graden av? Nei, det er lenge siden. Når du er statsminister så må du være litt måteholden med hvor mye alkohol du drikker. Så full tror vi må god tid tilbake siden jeg har vært. Litt lettere brisen? Nei, jeg husker ikke. Hehehe, kanskje jeg var veldig full? Jeg har så dårlig korttidshukommelse, hehehe.

Hvem er dine forbilder?

– Nei, jeg har ikke forbilder. Jeg kan si at jeg liker egenskaper hos enkeltpersoner. Jeg liker tørvittigheten til enkelte, som jeg kan misunne dem. Jeg liker Angela Merkel sitt veldig arbeidsomme, evige fokus på å få løst ting. Og Kåre Willoch sin understatement vittighetshumor. Også leste jeg 48 bøker om frøken detektiv da jeg var ung, men det gjorde vi alle.

HANNAH FOR PRESIDENT

I MARS VAR PLASSEN MIN SOM ANDREKANDIDAT
DEFINISJONEN PÅ LISTEFYLL. I DAG ER DET EN REELL
SJANSE FOR AT JEG HAVNER SOM VARA PÅ TINGET.

«Ingen har drept flere enn militante ateistiske kommunister. Din ideologi vasser jo i blod opp til halsen,» lirer en kar av seg i et kommentarfelt. Jeg klarer sjelden å ta det folk kommenterer på nett seriøst, men innrømmer at jeg nesten trekker litt på smilebåndet av dette. Tydeligvis er jeg like ille som Mao fordi jeg står på listene til Rødt Østfold. Partiet har nok et image-problem der - jeg tviler på at mange andre blir beskyldt for folkemord og diktatur i denne valgkampen. Men som vi selv trøster oss med: «om de ikke kan ta oss på politikken, så trekker de frem historien». Rødt - Nettroll: 1-0.

I små politiske partier stiger du i gradene før du rekker å blunke. Det går ikke lang tid før du dyttes ut av redet for å lære å fly. Og jeg er high up in the sky, svevende som en sval på jakt etter stemmer og ære. Men det er som de sier, det som kommer opp må også falle ned.

Jeg har vært i partiet i rundt ett år når beskjeden kommer: «Vi tenker å sette deg som en av toppkandidatene på stortingslista». For første gang er jeg glad for at Rødt ikke er over sperregrensen. Samtidig som jeg er stolt og klar for nye utfordringer, presser panikken seg frem. Utallige ganger overbeviser jeg meg selv om at jeg ikke er flink nok eller engasjert nok. Hvordan kan jeg representere et parti som Rødt på en god måte?

Denne valgkampen blir for meg en indre kamp mellom «Hannah, du er seriøst en politikerspise» og «hvorfor sa du ja til noe du ikke greier å gjennomføre?». Dette følger meg fortsatt nå i de siste ukene før valget. Men litt etter litt slår usikkerheten sprekker og jeg vokser på erfaringene.

Valgkamp er som studietiden: konstant dårlig samvittighet og angst over at du ikke er godt nok forberedt. Hver stand føles som å vise fram gruppearbeid og hver debatt minner mest om den følelsen du har rett før eksamen. Men akkurat som studietiden, er valgkampen full av røverhistorier, nye vennskap, fyll, flauser og alt annet som gjør at vi lider oss gjennom dette. Og akkurat som studietiden er dette noe jeg har sagt ja til. Fjellvettreglene gjelder ikke her - det er faktisk en skam å snu.

Da valgkampen startet, var det å stå på stand det mest ubehagelige jeg kunne tenke meg. Ikke fordi jeg er redd for hva jeg kunne bli møtt med, men fordi jeg lagde et indre bilde av hvordan jeg fremsto. I hodet mitt så jeg for meg en slags Elixia-bedehus-hybrid som prøver å overtale folk til å betale 599 i måneden for evig frelse og strammere rumpe.

På stand er det likevel tålmodigheten som settes mest på prøve. Folk er stort sett imøtekommende, men fra tid til annen kommer det noen innom som ånder for et helt annet verdigrunnlag enn meg. I juli hadde vi med regnbueflagg på stand. Det fikk vi kommentarer på fra enkelte. Når folk lirer av seg lektyrer om hvorfor homofile ikke burde ha samme rettigheter som andre, sitter det langt inne å smile

og si «deg om det, vi mener...» og «ha en fortsatt fin dag» når de rusler videre. Helst vil jeg bare ta tak i nærmeste kaffekopp og slenge innholdet i ansiktet på vedkommende som står foran meg.

Jeg er overbevist om at jeg møter en hel del som tenker det samme om meg.

«Sorry, not sorry» som det heter.

Det har vært kvelder jeg nesten har grått meg i søvn fordi jeg føler tiden ikke strekker til. Fordi jeg er engstelig og ikke tror jeg gjør en god nok jobb. Jeg er redd for å ikke klare den neste debatten. Så kommer sinnet fordi all den tid, all den planleggingen, all skrijving, skoloring og jeg vet ikke hva, ikke gir resultater. Men mest av alt er jeg utbrent. Jeg skjønner ikke hvordan andre klarer det. Er jeg dårligere rustet for å tåle arbeidsmengden, eller har jeg mer å tenke på? Er det rett og slett for mye å jobbe turnus, drive valgkamp, skrive master og være en god venn og familiemedlem? Har jeg falt i generasjon prestasjon-fella?

Er det verdt det?

«OH YEAH, BABY»!

For så snur det hele: plutselig gjør vi en kjempemåling og er over sperregrensa. I Østfold har vi historisk gode målinger og Rødt Fredrikstad har nesten tredoblet medlemsmassen på 2 år. Vi får gode tilbakemeldinger, og avisene tar kontakt med oss fremfor at vi må trygle om spalteplass.

Vi får oppslutning i fagbevegelsen og på stand hører jeg ofte: «i år skal jeg stemme på Rødt».

Ekstra stas er det når jeg får tilbakemelding på at ikke bare stemmer folk på partiet mitt, men de har også gitt meg personstemme. MEG! Da settes de indre reserveaktorene i full sving, og jeg tenker ikke to ganger over det når jeg sitter på ferie i Italia og driver valgkampsarbeid fra mobilen.

Akkurat som på høyskolen, blekner alt stresset i glansen av det som er gøy. Gråt er byttet ut mot pils. Vi drikker, skryter av hverandre, ler, og jeg er overbevist om at det er dette jeg kommer til å huske best når oktober kommer og valget er milevis unna.

Valgkamp er gøy. Det har blitt mitt mantra. Vi er en gjeng i vår beste alder, fra ungdom i tidlig 20-åra til pensjonerte helter. Der vi viser oss frem med røde t-skjorter, vimpler og løpesedler i Fredrikstad sentrum, tenker jeg ikke lenger på oss som hybrid-selgere. Det går sakte, men sikkert opp for meg at jeg har joina sekten. «Hei, jeg heter Hannah, og jeg er politiker».

ILLUSTRASJON: TANJA SILVESTRINI

tekst
HANNAH BERG

UTOPI: I Manis fødeland Syria eksisterer ikke grunnleggende menneskerettigheter som ytrings- frihet og forsamlingsfrihet. Det var noe han bare kunne drømme om. – Da jeg kom til Norge tenkte jeg: Her skal vi bidra og utforske disse frihetene.

AKSJON I OSLO LEIREN: Skjult av AUF-leder, Mani Hussaini, står Agnes Viljugren, leder av AUF i Oslo, klar til å tre en rosa, hawaiiisk blomsterkrans over hodet på Jonas Gahr Støre. Hun sier AUF ønsker et tredje kjønn innført i Norge.

ALT FOR MODERPARTIET

FREMTIDENS RETORISKE MESTERE OG POLITISKE BROILERE BLIR FORMET I UNGDOMSPARTIENE. MEN HVOR MYE MAKT KAN MAN ENDE OPP MED Å FÅ AV Å VÆRE UNG, ENGASJERT OG UREDD?

tekst: JULIE BRUNDTLAND og HÅVARD RØSÆG foto: ØYVIND AUKRUST

– **Jonas, vi** skal jobbe dag og natt for at du blir valgt. Derfor må du også love å innføre AUFs politikk når du blir Norges neste statsminister!

Premisset for en kontrakt mellom AUF og Arbeiderpartiet blir formulert av en ivrig AUFe. Hvis AUF skal være et valgkamp-maskineri for partiet, må de også få tilbake i form av politiske gjennomslag. Det er en overskyet og kjølig dag, men de unge idealistene som sitter i bakken er fulle av energi og lager trampeklapp for dem som skal tale. Mens ungdommene legger ned krav, sitter Jonas Gahr Støre på gresset og lytter.

En annen som sitter i bakken og lytter da Støre og ungdomspartiet snakker, er Mani

Hussaini. Han smiler fra øre til øre gjennom hele sesjonen. Kurderen kom til Norge som politisk flyktning fra Syria og ble valgt til leder av AUF i 2014. Han har på kort tid greid å klatre til topps i Norges kanskje mektigste og viktigste ungdomsparti. For som Anne Grosvold sa da hun var på Utøya i år: «Dette er Norges aller viktigste verksted for fremtiden».

– I dag er det altfor få unge folk i rommene hvor beslutninger tas. Jeg vil være en representant for unge mennesker. For at de skal ha fremtiden foran seg, sier Hussaini.

For få år siden kunne han ikke snakke norsk og bodde på asylmottak. I dag har AUF-lederen en master i innovasjonsledelse og (mest sannsynlig) en plass på Stortinget til høsten. 29-åringen er et glansbilde på

vellykket integrering. Hussaini stiller til valg som ungdomskandidaten for AUF i Akershus ved stortingsvalget. AUF-lederen skal snart videre til voksenpolitikken.

– Når går du fra å være en AUF-politiker til å bli en Arbeiderpartipolitiker?

– Jeg kommer aldri til å slutte å være AUFe. En gang AUFe, alltid AUFe. Den politikken jeg står for i dag er jeg ganske sikker på at jeg kommer til å stå for også når jeg er 75 år, sier han bestemt.

AUF-lederen kan fortelle at nesten 20 AUFe kan komme inn på Stortinget dersom de vinner valget, og at alle disse vil representere ungdommen i politikken.

– Hvis jeg blir valgt inn på Stortinget kommer jeg til å jobbe for de samme sakene som jeg gjør i AUF. ►►

MULIG ARVTAGER: Ina Rangønes Libak (til venstre) er nestleder i AUF og ansvarlig for klima og miljø. Hun vil muligens ta over da Mani er ferdig med sine år som leder til neste år.

KOLLENBRØLER: — Jeg fikk høre en gang at det er to stykker som abonnerer på Klassekampen på Holmenkollen, og den ene er Unni Wilhelmsen, sier Linn-Elise Øhn Mehlen. Lederen i Rød Ungdom kommer selv fra villaene i Holmenkollen. Det er her hun har fått øynene opp for urettferdighet.

«Hvis du ser på regjeringen i dag så har de aller fleste statsrådene i FrP bakgrunn fra FpU. De har kommet seg dit de er fordi de først og fremst er flinke.»

Bjørn-Kristian Svendsrud, formann i Fremskrittspartiets ungdom

◀◀ Det er særlig tre ting: Skole, klima og arbeid.

Det er alle områder som opptar ungdom. Han er tydelig på at han vil være nettopp ungdommens talerør til Arbeiderpartiet.

Støre og Hussaini går for å besøke teltleiren hvor fylkene har laget aksjoner. På vei til Nord Norge-campen hører man et kor som roper «Æ vil ikke spise plast, æ vil spise feskemiddag!». Nordlendingene fremmer et forbud mot mikroplast og enda et forbud mot unødvendig bruk av engangsplastikk. På lerretet de holder opp står det «Æ vil heller ha fesk enn olje til middag».

Støre forteller om sin interesse for nordområdene, som han jobbet mye med som utenriksminister, og forsikrer at plast i ha-

vet er en viktig sak som står høyt oppe på agendaen, både i Norge og internasjonalt. Hussaini står bak og lytter. På kontoret hans på Youngstorget har han lagt frem en rekke gjenstander som skal «minne ham på verdiene vi har i landet vårt». Den mest oppsiktsvekkende er en oppblåst torskefigur gitt i gave av AUF i Sogn og Fjordane som innledergave fordi de vet hvor godt lederen deres liker å fiske.

Han har også en plastbeholder med råolje, som Universitas får lukte på, som han selv har tappet fra Statfjord A-plattformen. Ved siden av den ligger en bit kull fra Svalbard og en klump med ferrosilium fra Senja.

Hussaini har disse råvarene på kontoret for å huske på å jobbe for at de kan leve sammen.

– Kull og olje er ikke en del av fremtiden.

Det er en del av vår økonomi nå, men det kan gå ut over noe annet. Vi bør satse mer på fiskeri og fornybart enn fossile kilder.

★ – **Jeg synes** det er for mange folk som sier: 'Her kommer fremtidens statsråder', eller noe sånt. Det synes jeg blir litt i overkant, spør du meg. Jeg tror det blir vanskelig å slutte å engasjere seg, men om jeg blir politiker, det vet jeg ikke.

Under tiden til Jens Stoltenberg, lå også Linn-Elise Øhn Mehlen i telt sammen med mange hundre andre AUF-ere på Utøya. Det etter at hun et drøyt år hadde vært medlem av Unge Høyre. Når Universitas møter henne er det et par dager etter at hun igjen har vært på sommerleir, men denne gangen som leder av Rød Ungdom.

Selv om jenta fra Holmenkollen nå omtaler den venstre ytterkanten av politik-

ken som hennes «politiske hjem», merkes det en slags ærefrykt for henne også i de andre, større partiene. «Jeg er redd for å møte henne i skoledebatter», sier en AUF-er, og legger til at «hun er ungdomspolitikken uslepne diamant». En i Unge Høyre sier hun er «sykt god!». Til Agenda magasin sier leder av Senterungdommen, Ada Arnstad, at «Linn-Elise imponerer meg stadig. Hun er et ungt, retorisk talent.» Men politiker har hun ikke noen store planer om å bli. 25-åringen må bli ferdig med videregående først. I debatter om fraværsgrense er det å innrømme at hun er drop-out ofte et trumf-kort. Men hva med Høyre-foreldrene og villastrøkbakgrunnen i et revolusjonært parti?

– Om noe, er det egentlig positivt at jeg er derfra og har sett hvordan ting kan være annerledes. Jeg har hele tiden

FOTBALLCUP: Sandra Bruflot sitter ved siden av lederen av Unge Høyre, Kristian Tonning Riise, og kommenterer fotballcupen. – Forrige år spilte de så tøft og vi fikk så mange skadede at vi kjørte kortesje ned til legevakten, sier generalsekretær i Unge Høyre, Maria Sanner

vært ganske langt til venstre, uten at jeg nødvendigvis visste det selv. En holdning som alltid har irritert meg er 'sånn-hardet-alltid-vært'. Det appellerte meg med et parti som Rødt – det er et parti som ser urettferdighet og sier at det er mulig å gjøre noe med det, sier Mehlen.

Siden 2014 har Holmenkoll-jenta ledet rebellenes ungdomsparti, partiet der aktivisme og grasrotmobilisering mot makta utgjør kjernen. Hun blir tydelig engasjert og drar frem de veivende debatt-armene når hun snakker om leksestreiker over hele landet, merking av retusjert reklame, samt det hun kaller «tidenes største elevmobilisering» i forbindelse med fraværsgrensa. Både som ungdomsparti og som ytterkantparti står de utenfor det etablerte.

– Vi har kanskje en større frihet til å tenke litt kreativt. Vi har hatt en del 'crazy'

aksjoner opp gjennom. Vi mente for eksempel at det ikke ble bygget nok studentboliger, og for å vise at vi ble litt utålmodige, bygde vi papp-studentboliger i hagen til Fabian Stang. Det følte vi at var naturlig.

At hun er revolusjonær, rebell og makt-kritisk gjør det nødvendigvis ikke lettere å gli over fra ungdomspolitikken inn i eliten. Da skulle hun kanskje ha blitt i AUF. Men om hun vil få problemer for de mer «crazy» påfunnene, tviler hun på.

– Det å være leder i Rød Ungdom er jo ikke det samme som å være leder i AUF. Det er kanskje ikke så mainstream. Jeg har tenkt på om det er noen jobber jeg ikke kan få, på grunn av lederrollen min.

– Hva vil du jobbe med, om du ikke vil jobbe med politikk?

– Du og mamma lurar på det samme, hehe! Jeg aner ikke!

«De sakene som gjør meg sint er de jeg synes er spennende»

Sandra Bruflot, 1. Nestleder i Unge Høyre.

– Mappen vi lagde ved forrige valg kom på avveie og inn i hendene til AUF. Det gjorde at motstanderne hadde overtaket i debattene, og det vil de ikke skal skje igjen, sier Sandra Bruflot, 1. nestleder i Unge Høyre.

150 debattanter på Unge Høyres sommerleir har fått utdelt en blå og hvit skoleringsperm som det står «Debattmappe Stortingsvalget 2017» på. Med denne permen forbereder de seg til skoledebatt.

– En måte vi hjelper Høyre på er ved å vinne skolevalget, sier hun.

Bruflot er leder for en gruppe på nivå tre som skal skoles i debatteknikk på Unge Høyres sommerleir på Hove leirsted. Nå skal de simulere en skoledebatt, og med i skuespillet har de SU, AUF, Unge Høyre og FpU. Ungdomspo- ►►

«Det er viktig å ikke bli opptatt av politikk som en yrkesvei. Jeg synes det er en negativ utvikling med mange folk i politikken som ikke har erfaring fra det man kan kalle «det virkelige arbeidslivet.»»

Linn-Elise Øhn Mehlen, leder i Rød ungdom.

«litikerne har forberedt ett innlegg hver. Innlevelsen er upåklagelig. Retorikken smeller hardt, gestikulering blir brukt for alt det er verdt og latteren sitter løst.

En som representerer AUF kommer med en tirade om hvordan elever føler mistillit fra skolesystemet og at de sva-keste faller utenfor på grunn av fraværs-grensen.

– Man kan ikke tvinge folk til å gå på skolen! Det er inhumant!

Han avslutter med de berømte ordene til Hkeem og Temur: «Fy faen, fy, fy faen», til et latterbrøl fra tilhørerne.

Når de er ferdige kjefter Bruflot.

– Dere tegner dere ikke nok til replikk! På skoledebattene må dere holde replikk-tegnet nesten hele tiden for å få sagt noe.

I tillegg til skoleringen som foregår på sommerleiren skal 150 deltakere fra Unge Høyre på tre dagers intensiv debattcamp etter at leiren er over.

– **De sakene** som gjør meg sint er de jeg synes er spennende, sier Bruflot.

Den første saken som gjorde akkurat det var skolepolitikken. Unge Høyre-nest-lederen syntes at Høyres politikk var best på dette området. Mer makt til elevene og innføring av fritt skolevalg er viktige saker for henne.

Et annet tema som nå gjør Bruflot opp-gitt er fritt behandlingsvalg i helsesekto-ren.

– Det var spesielt valgfrihetssaker som

gjorde at valget falt på Unge Høyre, og de sakene engasjerer fortsatt i dag.

Blant andre ungdomspolitikere, men også innad i Unge Høyre, har Bruflot blitt stemplet som litt venstrevridd. Selv kaller hun seg bare liberal.

– Høyre er et borgerlig, men også libe-ral-konservativt parti, en linje som også deler Unge Høyre. Jeg synes det er rart med et stempel på at jeg er til venstre i Unge Høyre, for jeg tror det er ganske mange i Unge Høyre som er enige med meg i en del ting. Jeg mener mye av det samme som Henrik Asheim og Paul Joa-kim Sandøy (tidligere ledere av Unge Høy-re journ.anm.), sier hun.

Bruflot spesifiserer at hun ville stemt Venstre lenge før Frp og Krf.

Tidlig i vinter ringte Torbjørn Røe Isaksen og spurte om hun ville ha jobb i

Kunnskapsdepartementet. På tross av at Bruflot studerte klarte hun ikke å si nei til selveste «Høyre-kronprinsen». Etter fire måneder som politisk rådgiver er hun mektig imponert over regjeringsapparatet og embetsverket.

Et betimelig spørsmål kommer opp: *Er man en god politiker som broiler?*

Bruflot sier først at det må være en god blanding av «folk som vet hvordan det er å jobbe med vanlige yrker» og akademikere i politikken. Før hun går over til et annet argument:

– Hvis du sammenligner meg og en lærer, så vil læreren vite bedre enn meg om hva som fungerer i et klasserom. Men læreren vil ikke vite hvordan Stortinget og regjeringsapparatet fungerer. Heller ikke hvordan merknader, komiteer eller lobby-folk funker, eller hvordan LO og NHO er.

Det vet jeg, fordi jeg har vært på «innsiden» og jeg vet hvordan man får vedtatt politikk. Læreren kan dessuten havne i Energi- og miljøkomiteen, noe som ikke har så mye med fagfeltet utdanning å gjøre.

Lederen for AUF og FpU har begge fem års universitetsutdanning. Bruflot har snart tre. Mehlen har ikke fullført videre-gående og mener det «kanskje er for man-ge med master og for få med mesterbrev på Stortinget».

– Det er viktig å ikke bli opptatt av poli-tikk som en yrkesvei. Jeg synes det er en ne-gativ utvikling med mange folk i politikken som ikke har erfaring fra det man kan kalle 'det virkelige arbeidslivet', sier Mehlen.

Fremskrittbevegelsens hovedsete er i den monumentale Tostrupgården, vis-a-vis Stortingsbygningen. Her har

VED BÅLET: Kursiv av Trang Fødsel ble spilt over anlegget på Unge Høyres leir. «Pappa driter penger, det er lett å se» er noe av sangteksten. Da ungdommene samlet seg rundt bålet om kvelden var det imidlertid Idyll av postgirobygget det gikk i.

FRIHET - MANGFOLD - TOLERANSE: Sandra Bruflot er opptatt av at det er sunt med forskjellige meninger innad i et parti. – At ikke alle marsjerer i takt hele tiden.

HELT ENIG: Bjørn-Kristian Svendsruds politiske karriere startet da han sammen med andre klarte å få i gang drift igjen på kinoen i Horten. Etter fem år som elevrådsleder kan han en god del om skolepolitikk. Som formann i FpU gjelder det å ha oversikt over de fleste politiske temaer. Som Svendsrud sier: – Jeg kommer ikke på én ting jeg er uenig med FpU på.

både moderpartiet Frp og ungdomspartiet FpU kontorer. I et ellers ganske enkelt og minimalistisk lokale er det et rom som vekker oppsikt, nemlig Anders Langes sal. Her henger et malt portrett av Lange, iført dress med sløyfe, med en pipe i hånden og et strengt blikk. Det er også noen gamle sort-hvitt-fotografier der. De viser grunnleggeren av partiet med jaktvåpen og fuglehunder i et formelt antrekk på vei ut for å jakte. Slik liker altså fremskrittbevegelsen å minnes sin grunnlegger, som en gårdsmann på småbruk som driver etter gamle, norske tradisjoner. En alfahann i all sin prakt.

Bjørn-Kristian Svendsrud, dagens formann for Fremskrittspartiets Ungdom virker som en ganske annen type enn Lange. Likevel formaner han det samme budskapet som grunnleggeren av par-

tiet gjorde for flere tiår siden, den gangen partiet het «Anders Langes Parti til sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep». På spørsmål om hvordan Svendsrud vil at Norge skal se ut i fremtiden, går han rett til kjernebudskapet i partiet, et budskap som virker like relevant for Frp i dag som på Langes tid.

– Vi hadde kuttet drastisk i utgiftene til staten. Hvis vi lar være å ta penger fra folk, kan man greie seg selv i en større grad. Jeg ønsker en større tro på enkeltmennesket og en mindre stat.

Svendsrud er tydelig på at ungdomspolitikken kan være en maktstige, men at de som bare er opptatt av makt ikke vil komme langt. Han mener at det er de dyktigste som blir valgt til maktposisjoner.

– Du faller fort gjennom hvis du tilsy-

nelatende gjør en god jobb, mens du i realiteten ikke gjør det.

En god jobb må Svendsrud ha gjort da han per dags dato har tre politiske verv: Formann i FpU, fylkestingsrepresentant og kommunestyrerepresentant, som til sammen gir en stillingsbrøk på 120 prosent.

– Hvis du ser på regjeringen i dag så har de aller fleste statsrådene i Frp bakgrunn fra FpU. De har kommet seg dit de er fordi de først og fremst er flinke.

– Hva synes du skiller politikerne som har vært aktive i ungdomspolitikken fra dem som ikke har det?

– De som kommer fra ungdomspolitikken er flinkere til å debattere og til å bruke retorikk.

Hvis man gjør et raskt søk på Youtube finner man flere videoer av Svendsrud som snakker til forsamlinger eller debat-

terer med sine ungdomspolitiske motstandere. I én-til-én situasjon oppleves han som litt forsiktig, behagelig og nesten lavmælt. På podiet får stemmen og personen til Svendsrud en annen tone. Han blir bestemt og høyrøstet. For sine ferdigheter som debattant har han vunnet eliteskoleringen til FpU, en prestisjefylt politisk skolering.

Selv om politikerne har lært mye om retorikk og debatteknikk er den viktigste lærdommen hans å lytte til mennesker.

– Det var en periode jeg opplevde at jeg ikke lyttet, bare tenkte. Det er jo veldig dumt, for da jeg begynte å lytte merket jeg at det gir politikken mening, fordi vi jobber for andre mennesker. Det handler om å være en ombudsmann for folket.

magasin@universitas.no

Å VELGE BORT VALG

VALGDELTAGELSEN BLANT STUDENTER ER LAVERE ENN RESTEN AV BEFOLKNINGEN. MEN FINNES DET FAKTISK NOEN GODE GRUNNER TIL Å IKKE STEMME?

tekst: LINA CHRISTENSEN foto: ERLEND DALHAUG DAAE

– **Noen ganger** har jeg droppet å stemme, andre ganger har jeg stemt, men det er aldri noe jeg føler et spesielt stort engasjement eller lidenskap for. Det viktigste er ikke hva du gjør på selve valgdagen, men hva du gjør alle dagene i mellom.

Adrien Alexander Wilkins er kledd i sixpence, t-skjorte med anarkistsymbol, og det som ser ut som et hjemmelaget perlekjede når Universitas møter ham i hagen gjemt bak HF-høyblokkene på Blindern.

Wilkins studerer til å bli lektor i historie ved Universitetet i Oslo (UiO). Han har ikke noe imot å stemme, men anser det hverken som en borgerplikt eller får spesielt dårlig samvittighet av å bli hjemme på valgdagen. Til tross for motvilligheten, akter han likevel å stemme ved høstens stortingsvalg.

– Jeg holder meg for nesa og stemmer Rødt i år. Ikke med stor entusiasme, men fordi mulighetene for et regjeringsskifte er tilstede.

Wilkins er ikke den eneste studenten som har latt være å stemme ved stortingsvalg. I 2013 var valgoppslutningen blant førstegangsvergerne 66,5 prosent, mens oppslutningen for aldersgruppen 22–25 var enda lavere. Til sammenligning var oppslutningen blant den langt eldre aldersgruppen 60–79 på hele 86,3 prosent.

Doktorgrad: Miljøspørsmålet kom inn i norsk politikk allerede på 1970-tallet, lenge før Miljøpartiet de grønne inntok Stortinget. – Jeg skrev doktorgrad om dette, så det kan jeg holde foredrag om i flere timer, sier valgforsker, Bernt Aardal.

Ifølge professor i statsvitenskap ved UiO, Bernt Aardal, er det generelle bildet slik at en god del unge lar være å bruke stemmeretten sin. Det er riktignok ikke så lett å skille ut studentene blant de unge aldersgruppene.

– Det generelle mønsteret er at de i tjuårene bruker stemmeretten mindre enn andre. Det gjør også studentene, men de bruker den i litt større grad enn unge uten utdanning.

«Det er deres jobb å få meg til å stemme, ikke min jobb å stemme på dem uansett»

Adrien Alexander Wilkins, lektorstudent

Wilkins er aktiv i organisasjonen Motmakt, en gruppe han beskriver som en «antikapitalistisk organisasjon som trekker på anarkistisk tankegodt». Han understreker at organisasjonen hverken har noen nedskrevet politikk om stemmeretten, eller fremhever ett parti fremfor et annet. Wilkins foretrekker et regjeringsskifte, men mener at de store forandringene skjer gjennom aktivisme og sosialt press.

– Et regjeringsskifte kan være positivt på noen områder. Det vil ikke stoppe oljeutvinningen, men kanskje være med på å bremse noe av det, sier han.

De politiske sakene som engasjerer ham mest er nettopp de sakene han mener ikke kan forandres med valg – mindre krig, mindre rasisme og en mer human asylpolitikk. For som han spør retorisk: «Var det Lyndon B. Johnson, mannen som signerte dokumentet, eller aktivisten Martin Luther King, som var viktigst for å oppnå svart frigjøring i USA?»

– Men hvis du er i mot en borgerlig regjering, er det ikke da viktig å stemme?

– Ikke hvis det ikke vil endre utfallet.

– Det må jo være partier og politikere sin oppgave å appellere og engasjere oss, ikke min oppgave å stemme på folk jeg ikke liker og som gjennomfører politikk som jeg faktisk forakter. Det er deres jobb å få meg til å stemme, ikke min jobb å stemme på dem uansett.

I samme gang som Aardal, men i motsatt ende, sitter Raino Malnes, en annen av UiOs statsvitenskapsprofessorer. Ved forrige kommunevalg skapte han store overskrifter da han unnlot å stemme fordi byrådet vedtok å legge ned datterens ungdomsskole med det han den gangen syntes var en «ytterst dårlig begrunnelse».

Han mener man bør lytte mer til forstanden, enn til hjertet, når stemmeretten skal brukes.

– Man bør legge en demper på indignasjon, harme og raseri. Det er mye å være indignert over og det er mangt og mye å hisse seg opp over, men politikk dreier seg i stor grad om å få til kompromisser mellom ulike hensyn.

Hvis man er glødende opptatt av én side ved politikken og ikke klarer å ta et større spektrum av hensyn i betraktning, om det så er for mye byråkrati eller for lite omfordeling, så er man inntil videre kanskje ikke i stand til å stemme på en forstandig måte, sier Malnes.

– Alle som har en rettighet har lov til å gjøre det rettigheten går ut på, men alle som har en rettighet bør også tenke over om de har det som trengs for å bruke rettigheten på en forstandig måte.

– Jeg vil påstå at noen millioner amerikanere burde stilt seg det spørsmålet før det forrige presidentvalget og latt være å stemme fordi de stemte på en kandidat som desidert ikke har det som må til for å bli en god politisk leder.

Valgforskningen sier lite om de som faktisk velger å ikke stemme – de gode gamle sofavelgerne. Sykkelen brøt sammen, trikken gikk ikke, det var glatt, sola skinte eller regnet høyt. Det er ikke det at ingen har spurt, men unnskyldningene er mange, sier Aardal. På

Minimumskrav: Professor i statsvitenskap, Raino Malnes, sier man bør spørre seg selv om man har det som trengs for å bruke stemmeretten på en forstandig måte.

valgundersøkelser svarer også mange at de stemte, selv om de ikke gjorde det. Det var jo egentlig det de hadde tenkt å gjøre.

– Hvis du spør folk så er det veldig mange praktiske årsaker og unnskyldninger. Normen er at en ordentlig samfunnsborger stemmer. Det er nesten umulig å få noe vettug svar på hvorfor noen velger å ikke gjøre det, sier Aardal.

Den vanligste forklaringen er at de ikke vet nok om partiene. Andre engasjerer seg ikke og oppfatter politikk som noe som ikke angår dem. Blant studenter er det også en faktor at mange akkurat har flyttet hjemmefra og ingen lenger er der til å minne dem på det. Til slutt har du den rent praktiske hindringen. Hvis du ikke har skiftet adresse må mange også huske å forhåndsstemme.

Wilkins håper på et klart rødgrønt flertall, med oppgang og vippeposisjon for småpartiene på venstresiden, men et svakere Arbeiderpartiet. Han både tror og foretrekker at Høyre og Fremskrittspartiet går tilbake. Politiske debatter ser han derimot ingen grunn til å bruke tiden fram mot valget på.

– Debatter synes jeg hvert fall ikke er noe vits i. Der lærer man absolutt ingenting. Politikk er awesome og kjempeviktig, men jeg skulle ønske at valgkamp handlet om politikk og ikke at 'Moxey er foxy'.

magasin@universitas.no

KAN PÅVIRKE: Adrien Alexander Wilkins mener at det finnes bedre måter å påvirke på enn å stemme. Det viktigste er ikke det som skjer på valgdagen, men alle de andre dagene, sier han.

”

Applausen brer seg blant tusenvis av demonstranter i bydelen Admiralty i Hongkong. Året er 2014, 17 år gamle Agnes Chow har talt til de fremmøtte demonstrantene i det som i ettertid har blitt kalt Paraplyrevolusjonen. Hongkongs innbyggere krevde et demokratisk valg, der kandidatene ikke var bestemt av Kina. Agnes jobbet som talskvinne i studentgruppen Scholarism ledet av Joshua Wong. I august i år ble Wong dømt til seks måneders fengsel for sin deltakelse i demonstrasjonene for tre år siden.

Lise Blekastad, desksjef i Universitas